

Először **a tanító nénije nyomdokaiba akart lépni**, de a tanítóképző elvégzése után rájött, hogy hosszú távon nem lenne türelme a kicsikhez. Hogy nagyokat taníthasson, beiratkozott az egyetemre.

Az egyetem után tesztelte Nagyváradon az irodai munkát, lelke mélyén azonban tudta, hogy egyszer az életben biztosan kipróbálja élete álmát, a tanítást. Udvarhelyre ősszel hazaköltözve már nem talált tanári munkát, így az egyik kábeltévé-szolgáltató pénztárából ismerkedett újra szülővárosa lakóival. Jobban keresett, mint tanárként, mégis a pedagógusi munkát bírja jobban. Mint fogalmazott: a gyerekek is ki tudják akasztani, de őket sokkal inkább elviseli, mint a felnőtteket. Az úgynevezett peda modul jogosítja fel arra, hogy a Benedek Elek Pedagógiai Líceum történelem szakos tanára legyen, bár állítja, hogy a tanítóképzőben tanultak sokkal többet segítettek az első katedrán töltött napok túlélésében, mint az a néhány egyetemi kurzus. Az egyetemi pedagógiai képzés és a valóság sohasem találkoznak.

Eleve nehézkesen indult a tanári pályája: bár sikerült a versenyvizsgálója, és kiválaszthatta ezt a helyet, megkérdőjelezték a becsületességét. Az elődje ugyanis folytonossággal rendelkezett, versenyvizsgázott, ám a tanfelügyelőségénél megüresedett helyként jelent meg a pozíciója. A probléma forrása a mai napig ismeretlen, Viola közben elfoglalta az állást, hiába sajnálta a kollégáját, mert különben a nála alacsonyabb jegyet elérték biztosan megtették volna. A tanügyi rendszer útjai bonyolultak és kifürkészhetetlenek – vallja, bár máig keserű szájjal beszél a dologról.

Milyen érzés volt ugyanannál a katedránál állni, ahol egykor feleltél?

Ugyanannál nem állok, mert időközben a református kollégium visszakarta azt az épületet, amelyben én feleltem. De jó érzés volt visszatérni, ugyanazok az illatok, amelyek felelevenítik az emlékeket, mégis teljesen más. Mintha egy másik iskoláról beszélénk: alig tíz év telt el, amióta végeztünk, minden megváltozott. Hiába készültem az első óráimra, rettenetesen izgultam, de pont azért, mert itt végeztem, tudtam, milyen érzés egy osztályba első alkalommal belépni, és sok-sok kíváncsi, esetleg idegenkedő szempárral szembenézni.

Megismertek, kedvesen köszöntöttek a szokásos formákkal, ölelés, puszi, hogy vagy, visszajöttél? De ezen túl mindent magamtól kellett megtanulnom: hova kell tenni a naplót, mit hogyan kell beleírni, milyen kimutatásokat kell félév végéig elkészíteni, és hogyan. Elveszettek éreztem magam, de bebizonyosodott a pedagógiai törvényszerűség, hogy amire magadtól, a gyakorlatban jössz rá, sokkal jobban bevésődik.

Milyen volt a régi tanárokkal találkozni? Megismertek egyáltalán?

A tanárok közötti viszony kicsit meglepett, nem tapasztaltam azt az összetartást, mint a mi diákéveinkben. Persze akkor nem láttunk be az egymás közti viszonyaikba, de ha bulizni kellett, akkor ott voltak, és jól érezték magukat. **Most hiányzik az, hogy gyertek, szervezzünk valamit akár magunknak, akár az iskola érdekében, akár a gyerekeknek.**

Az idősek érvelhetnek, hogy ez a fiatalok dolga, a fiatalok meg, hogy nem tudják, hogyan kezdjenek hozzá, kellene az idősek segítsége.

A legjobb élményeid?

Egyből bedobtak a mély vízbe: átadtak egy hetedik osztályt, hogy legyek az osztályfőnökük.

Nagyon topon kellett lenni minden szinten. A legjobb az volt, hogy rájöttem, rengeteg a türelmem, és szeretettel sok mindent meg lehet oldani, olyasmiket is, amire nem gondoltam. Jó néhány nehéz hónapnak kellett eltelnie, amíg megszokták a stílusomat: ahogyan beszélek, ahogyan tanítok, amit elvárok. Még mindig van olyan osztály, ahol már két éve tanítok, de nem sikerült annyira összecsiszolódnunk, amennyire szeretném. Szerencsére kevés.

Milyennek kellene lennie az ideális diák-tanár viszonyoknak?

Nem az a célom, hogy a tanítványaim lexikonok legyenek. **Nem az információközpontú oktatásra, hanem az érzelmekre, a nevelésre kellene nagyobb hangsúlyt fektetni.** Ez az, ami szerintem nagyon-nagyon hiányzik. De valamiért úgy tűnik, a társadalomnak erre nincs igénye.

Persze alkalmazkodom a tantervi tananyaghoz, de próbálom úgy kialakítani az órákat, hogy azok jó hangulatban teljenek, megértsék, amit mondok, az ok-okozati összefüggésekre, a logikus gondolkodás kialakítására koncentrálok. Ha ezt megértették, akkor már lehet játékosan, nagyon könnyen tanulni. Nem ijesztő sem tanítani, sem tanulni, de valami mégsem működik. Nagyon nem jó ez a rendszer, ami van.

Pszichológiai tárgyú cikkekben lehet olvasni, hogy a kamaszkorú gyermeket már késő nevelni. Mit gondolsz erről?

Az eddigi tapasztalatom az, hogy sok szülő azt hiszi, az iskola és az osztályfőnök azért van, hogy az ő gyerekeit megnevelje. Ez lehetetlen. Hogyha a szülő nem volt képes megnevelni a saját egy vagy két gyermekét, akkor hogyan várja el egy tanártól, osztályfőnöktől, hogy megnevel 30 gyermeket? Nagy létszámú osztályok vannak, szinte lehetetlen minden gyerekre, minden kicsi apró részletre odafigyelni.

Ami még nagyobb baj, hogy nem nyitnak a tanár felé sem a szülők, sem a gyerekek. Kevés gyerek mer odajönni, és azt mondani: Tanár néni, nekem van egy problémám. Bizalmi kérdés az egész. A szülők eljönnek szülőértekezletre, végighallgatják, amit mondok, de hiába ösztönzőm, mondják el a javaslataikat, tapasztalataikat, hogy mit mond a gyerek otthon, panaszkodik-e vagy sem, nem kommunikálnak. Azt hiszem, félnek attól, hogy botrány alakul ki valamiből.

Kevesen követik lelkiismeretesen a gyermekük iskolai teljesítményét. Vannak, akik csak akkor ébrednek fel, amikor már elfajulnak a dolgok: agresszió, rossz jegyek stb. Értésítem őket, és az a válasz, hogy „Jaj, hát erről én nem is tudtam!” Elképzелhetetlennek tartom, hogy félév végén tudja meg a szülő, gyereke bukásra áll.

Nem mondhatom meg a szülőnek, hogyan nevelje a gyermekét. Ha megteszem, az a válasz még a gyerekes kollégák részéről is, hogy nem tudhatom, amíg nincs gyerekem. Ez kicsit bántó. Gyereket kell, hogy szüljek ahhoz, hogy jó tanár legyek? Azt mondják, ha gyereked születik, megértőbb leszel a tanítványaiddal, mert neked is van otthon egy, akin látod, hogy milyen lelki folyamatok zajlanak benne. Csak azt nem értem, miért gondolják, hogy akiknek nincs gyerekük, nem látják ezeket a folyamatokat.

Nekem kicsi gyerekem van, nincs tapasztalatom ebben, de nem tudom elképzelni, hogy ne érdekeljen évek múlva a gyermekem életének az a része, amit nem velem tölt.

Olyan is volt, hogy a gyerekek két évig voltam az osztálya. A szülő nem jelent meg soha, először és utoljára a nyolcadikosok ballagási ünnepségén láttam. Amikor rákérdeztem a gyereknel, miért nem jön be édesanyád soha, azt válaszolta: elfoglalt, és neki erre nincs ideje. Sok szülőnek, gyakran épp a jól szituáltaknak, nem marad ideje azokra a dolgokra, amik igazán fontosak.

Az egyik nyolcadikos lánytól megkérdeztem, miért nem készült. Azt felelte, hogy nem volt ideje. Fél tizenegyre ért haza a manikűröstől, műkörmöket tetetett. Megdicsértem a körmeit, és beírtam a négyest. Első évben csak pislogtam, amikor ilyen helyzetekbe kerültem. Rájöttem, hogy fel kell venni ezt a ritmust. A világ megváltozott, adaptálódni kell. Az idősebb tanároknak nehéz lehet feldolgozni ezt a gyors változást.

Feldolgozni, hogy a nyolcadikosoknak műkörmük van?

Már a hetedikeseeknek is. Nekik jobb dolguk is van, mint másnapra készülni, házit írni, valaminek utánanézni. Meg merem kockáztatni, hogy a középiskolások jó része azt sem tudja, hol van a városi könyvtár. Mi is lógtunk, de nem így fogtuk fel a dolgokat.

Mi az, ami megbotránkoztatott a két év során?

Hogy van olyan szülő, aki maga adja a pénzt cigire, alkoholra általános iskolás gyerekének, azt gondolván, hogy akkor kontrollálni tudja a fogyasztását. Azt hiszi, ha tud arról, hogy a gyerek a diszkóban dohányzik, és abszintot iszik, azzal megvédi őt a nagyobb problémáktól. Ez nem igaz. Jó, ha tudunk a gyerek dolgairól, ha a bizalmába avat minket. De hogy mi adjunk olyan dolgokra pénzt, amivel nem értünk egyet, az már túlzás.

Vagy az sem tiszta, hogy egy 13 éves gyereknek miért kell 300 lej egy május elsejei bulira. Nem tudjuk, mi történt a gyerekkel, de másfél hónapig olyan volt, mint akinek átmosták az agyát. Utólag derült ki, hogy nagy bajba keveredett. És úgy jött ki, hogy a szülő ezt pénzelte.

A diákjaim sokadik kérésére elmentem velük bulizni. Nagy hiba volt. Durva volt a 13–14 éves tanítványaimat látni, amint részegen jönnek velem szembe. Jogilag nem tartozik rám, hogy szombat este mit csinál, de erkölcsileg hat rám. Vagy látni a tizenéves kislányokat, hogyan rázzák magukat, és a 10–15 évvel idősebb férfiak nyálukat csorgatva bámulják őket. És ha csak bámulják, az a jobbik eset. Mert jön a szülő, és miután kihívó ruhában elengedte bulizni a csemetét, megkérdezi tőlem, hogy vajon miért molesztálták az ő kislányát.

Az, hogy nem köszönnek a gyerekek az utcán, vagy már nem állnak fel, ha belépek az osztályba, kicsinyes dolgok az előbbiek mellett. De zavaróak, és abból is fakadhatnak, hogy nincs stabilitás. A tanárok jönnek-mennek, egyik évben ez tanít, másik évben a másik, és nincs idő arra, hogy a nevelési folyamat előfeltétele, a bizalom kialakuljon.

Miben változhat a helyzet az új tanügyi törvénnyel?

Minden iskola maga választhatja meg a tanári karát, nem központosított versenyvizsgák lesznek, hanem az iskolák szervezik meg azokat. Ennek lehetnek előnyei és hátrányai is. Ha

stabilabb lesz a tanári kar, és hasonló felfogású tanárok alkotják, akkor kialakulhat a diákok részéről is a bizalom, lehet nevelni is, nem csak tananyagot zúdítani. Mondjuk, negatív hatásai is lehetnek, mert számukra szimpatikusakat vehetnek fel, nem pedig jó szakembereket.

Mit változtatnál meg, ha tehetnéd?

Amit most hiányolok, azok a rendezvények, amik igazán élményt nyújtanak. Ha el is mennek, a diákokat nem érdekli az egész. Egy egész kis rétegre szűkül le azoknak a köre, akik szerveznek is valamit, nagyjából csak a diáktanács aktív. **A gyerekek passzívak: mindenük megvan, és nem vágnak semmire,** nem tudnak eligazodni a bőségzavarban. Nem tudják eldönteni, hogy mi a jó, és mi a rossz, mire van szükségük.

Hiába jövök új módszerekkel, csak néznek, hogy ez most mi? Le kell küzdeni az ellenállást, hogy ők ahhoz szoktak, hogy diktálnak nekik, és ők visszamondják. Hihetetlen, de ezt kérik, igénylik. Az elején tiltakoznak, hogy most minek kell felemelnem a hátsóm, és kimennem a főtérre közvéleményt kutatni, de egy idő után már kérik, hogy csináljunk valami újat, érdekeset.

Mennyi időt töltesz munkával?

19 órát tartok, egy osztálynyi felmérő kijavítása kb. 5 órába telik, vagy még többbe. Minden órára rengeteget készülök, igaz, hogy egyre nagyobb a rutinom, de még mindig sokat bajlódom ezzel. Az első évben semmi másra nem jutott időm, csak a tanítással foglalkoztam: elmaradoztak a barátaim, ismerőseim. Rájöttem közben, hogy fontos a munka, de egyébre is kell energiát szánni.

Melyek a tanítás és a történelemtanítás problémái?

Például az, hogy nincs idő a feleltetésre. Nem úgy van, hogy kihívom a diákot, és ő elmondja, amit tud, vagy leül, mert nem tud semmit. Most faggatni kell, szavanként kihúzni a gyermekből, amit tud. A papírmunkát, a statisztikák készítését abszolút kihagynám az életemből. Gyártjuk a papírt halomra – pedig már elektronikusan is lehetne összesíteni az információkat – ahelyett, hogy hasznosabb, kreatívabb dolgokkal foglalkoznánk.

Egyébként meg nem érdekli a gyerekeket a tanulás, mert tudja, hogy a kötelező osztályokat így is, úgy is elvégzi. Én kell, hogy rohangáljak utánuk: fiam, buksz meg! Mire a válasz: nem érdekli. A történelem oktatása is információközpontú. Rengeteg az anyag, kevés az óra. Az ötödikeseknek az ókori civilizációkról olyan részleteket kell tudniuk, amit egy, a mesék világából épp csak kikerült gyerek nem fog fel. Hiányzik a rendszeresség, így az elsajátított információt elfelejtik: nincs elég ismétlés, van az óra eleji és óra végi, a fejezet végi, de ennyi. **Két hét múlva 90 százalékát elfelejtették.**

A történelem nem fontos, himihumi tantárgy – az terjedt el a köztudatban. Ez nem így van: megtanítja az embereket arra, milyen hibákat ne kövessenek el újra, mi miért alakult úgy a múltban, ahogyan most van, megtanít eligazodni a világban. Ha eljutottál oda, hogy tudsz érvelni valami mellett vagy ellen, már megérte, hogy tanultál, még akkor is, ha nem kaptál 10-est, csak 9-est.

Eddig, ha találkoztunk, folyton csak panaszkodtál, most viszont csillog a szemed. Mitől?

Még mindig egy kicsit fáradt vagyok a múlt év végi hajrától, de most kezdem úgy érezni, két év után, hogy beérik az eddigi munkám gyümölcse. 11 diákkal részt vettünk iskolán kívüli tevékenységként az EMF alapítvány által meghirdetett nemzetközi pályázaton. Nehéz volt, de

megérte, nekem is, a diákoknak is jó élmény volt. Az elején nem nagyon akartak jelentkezni, de ahogy lejárt, többen is megbánták, hogy kimaradtak belőle.

Betlehemes jellegű karácsonyi műsort adtunk elő tizennégy helyszínen, karitatív jelleggel. Az előadások során pénzt gyűjtöttünk, ha rászorulóknak szerepeltünk, akkor ajándékot vittünk. A kellemes meglepetés az volt, hogy a hetedik-nyolcadikos gyerekekből álló csapat mennyire önálló volt: szponzorokat kerestek, ha falura mentünk, akkor mikrobuszt szereztek, fotóst hívtak stb.

A máréfalvi rászoruló gyerekeknek az iskolában ajándékot gyűjtöttek, plakátot ragasztottak, ismerősöket mozgósítottak, az iskolai könyvtárból könyvcsomagot állítottak össze. Pénzt nem nyerünk vele, az összegyűlt összeget egy alapítványnak kell átutalnunk. Ha sikerül elég pontot összeszednünk, akkor a fődíj egy horvátországi nyaralás vagy magyarországi osztálykirándulás, esetleg könyvcsomag lesz. De ha nem nyerünk semmit, akkor is megérte.

Amúgy a pályázatot leszámítva is egyre több a pozitív visszajelzés. Kezdem megtalálni a helyem a tanári pályán, jólesik, hogy meghívnak zsűrizni, bejelölnek a Facebookon, volt diákjaim üzenik, hogy hiányzom.

Már csak a pénzügyi kilátástalanság aggaszt. **A bolti eladóéval megegyező vagy kisebb fizetésből esélyem sincs külön költözni a szüleimtől, ami 29 évesen már esedékes lenne.** Egyéb előrelépésre sem számíthatok anyagi téren, még akkor sem, ha meglesz a kettős fokozati vizsgám, két év múlva. Gondolkodom, hogy változtatni kéne, külföldre menni.